

Z a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 37. Zettortdeenâ 15tâ September 1849.

No Warschawas.

28tâ August deenâ wissuungstakam Kungam un Deewam irr patizzis to teizamo Veelwirstu Michaëlu Pawlowitschu, muhsu schezliga Kunga un Keisera brabli, ar nahwi no schis pasauls aizinah. Augsti teizamajs Keisers, wissa Kreewu walsts un wissuwairaf muhsu mihtee karrawihri un Gwarde scho Veelwirstu tohti noschelo un no firds irr no-kummuschi par Wina aiseefchanu; jo Keisera Winsch bijis firdsmihlajs brablis un karrawihreem it kâ tehws un pats apghadaj. Warschawas leelâ basnizâ 16tâ September deenâ Wina mirruschas meefas apzeenih ar ihpaschu kalposchanu un tad nowedih ar leelu gohda parahdischanu us Keisera kappeem Pehterburgâ. Deews lai dohd Wina meefahm tur swehtu duffu un Wina garram to nopelnitu gohdibas krohni tahs muhschigas dschwoschanas zaur Jesu Kristu.

Kur warr behdâs paligu atrast?

(Stattees Nr. 36. Beigums.)

Winsch gull — un gulledams dsird, kâ arweenu zitti tahdi tumfibas-beedri wehl peenah, un winnu blaufchana paleek arween leelaka. To dsirdedams Zehkabs — kas nu reds, kâ tahs naw ne kahdas leekas bailes, kahdâs schis taggad miht, bet kâ ihsti redsama nelaim teem gaidama — zekahs tadeht no sawas gullasweetas, nokriht us saweem zekkeem un peeluhds sawu Zehwu debbesis, kas arridsan tumfchâ nakti irr nomohdâ, ar scheem wahrdeem: „Kungs, kas tu wissur klat buhdams un wissinnatais effi, palihdsi mannim scho reis no flepkawa rohkahm isglahbtees, un ispesti manni no nahwes; bet — buhtu man zaur blehschu

rohkahm jamirft, lai arri noteek, Kungs, taws prahts un ne mans; jo es arri taf esmu wissadas fahpes ar saweem grehkeem nopelnijs, un Taws mihlais dehls taf wehl leelakas fahpes no blehschu-rohkahm pee krusa stabba muhsu deht irr zeetis; — tadeht esmu es arri gattaws wissas fahpes zeest un to nahwi baudiht; bet to luhdsohs Kungs, eenemmi mannu dwehfeli tawâ debbesu walstibâ!“ — Pehz tam, kad nu winsch tâ ar meef un dwehfeli Deewa prahtam bij nodewees un eeksch Deewa stiprahm rohkahm pawehlejees, tad us wissu bija gattaws, lai nahktu kas nahkdams. Winsch pats no sewis fazzija, kâ winna drohschiba pehz tahs luhgschanas bijuse, kâ kahda jauna lauwas. Scheit wehl arri zitti zilweki glahbjami, tâ schis pee sewis fazzija, un tadeht saweem zekka-beedreem usfauz: „Uszeltaates, draugi! taggad naw laiks gulleht, bet nomohdâ buht; jo isbailes un behdas irr jaw tumumâ.“ — Schee diwi ahtri uslezahs un arri redseja, kâ teescham ta nelaim klatu irr; jo no ta appalscheja kambara un no sehtas nahleels bars kauschu pa treppehm augscham, un teescham winnu kambarim klatu. — Tas fainneeks, ko tee pee bals pasihst, gribb nu durwis ustaisht, bet atrohn tahs no eekschas aistaisitas. Ar negantahm lahdeschanahm un dawsischchanahm schis pagehra, lai durwis atdarroht; bet Zehkabs ar drohscha wihta balsi tam tâ atbild: „Scho nakti peederr tas kambaritis man un manneem zekka-beedreem, un meh tahs durwis tadeht ahtrali ne atdarrihim, kâ tif rihtu.“ To tas blehschu tehtihts ahrpuffe dsirdedams, sawus spehkus sanehmedurwis gribbedams usgruhst; bet teem trim Deews spehku sneedse, kâ tas durwis ne warreja atgruhst. Pehdigi paleek fainneeks tohti dufmigs un schimpedams

fauz, lai zirwi atnefs, tad winsch gan schein trim newehkfeem rahdischoht; un nu — nu irr zilweku paligs pagallam, jo schee trihs jaw dsird to par treppehm nahkam, kas to zirwi atnefs. — Zehkabs luhds nu wehl Deewu un faweem zetta-beedreem luhgschanu preekschâ skaita, kur tee nu wiffi wehl stipri ween Deewa rohkâs nodohdahs, lai nu tas darritu, kas winnam pehz fawa gudra prahta tihl, jo zilweku gudriba un spehks wairs ne ko tē ne geld; jo tē til pats Deews un ne zits warr glahbt, kur nahwe jaw pee durwim klaudsinaja; bet taf Deews jaw arri kristigeem zilwekeem paligu behdâs irr peefohlijis ta fazzidams: „Peefauz manni behdu-lailâ, tad es tewis gribbu israut un tew buhs manni gohdaht (Dahw. ds. 50, 16.), — un redseet, schi isglahbschana un palihdsiba jaw arri. itt turu bija; jo no pahtagas klatschoschanas un pulkstena skannas isdsirdeja kahdu pasti, kas pee krogga peebrauze, tē ta slihta zetta deht stundiau sirgus atpuhtinaht, — un launa firds ta jaw irr ahtri isbaidama. Katra kohka-lappina, katra burbuledama uppite spehj launu zilweku, kas ar sliktahm nodohmaschanahm apkahrt staiga, fabeedeht. — Tâ tad arri schē ta peebraukuse paste tohs blehdneekus, kas pee durwim klaudsinaja, no sawahm launahm apsinnaschanahm isbeedeja. Tas zirwja-nefejs atgreefahs us pufs treppi buhdams, atpaklat, tas niknais lahbedams fainneeks paleef nu kluffu un til wehl itt kluffu pahri wahrdiau faweem selkeem pasazzijis, dohdahs jaw par treppehm semmē, un winna beedri tam arri pamafam paklat lihde un par pakkalas durwim laukâ ischahwahs. Wiffi isklihde un wifs palikke kluffu, ka ne kas ne buhtu bijis. — Tad nu tee trihs reisneeki bija zaur schein peebraukuschein, ar labbeemzetta eerohtscheem apgahdateem sweschein isglahbti un steidsahs tikko bischliht gaisminu pamannidami, firdis un rohkâs us Deewu par schehligu isglahbschanu no scho blehschu rohkahm pazeldami, itt ahtri no schi netihra namma un no schi beesa tumfscha mescha ahra, un dewahs us sawu teh-

wischku. — Mums schis notikkums rahda, ka zits ne kas luhgschanai tahdu Deewa speku, tai tizzibai tahdu ihstu dsihwibu ne dohd, kâ til ween tee no wiffas firds runnati wahrdi: „Kungs ne mans, bet taws prahts lai noteef.“ — Tai azzumirkli, kad mehš tai behduzepli buhdami, til ar to prahtu tahs ihstenas padohschanas Deewa Tehwa rohkâs, luhdsam, tad ne luhds wairs ta wahja ar grehkeem apkautameesa, bet muhsu gars. — See netihrumi ta eelsch ta behduzepla celikta kausejuma irr sadegguschi, un tas kaufetajs prohti (Deews) pats irr sawu nodohmu pee mums panahjis, un nemm to skaidru seltu no uggunes ahra, prohti winsch suhta palihdsibu, kad tas brihdis tahs pallausischanas irr klastu; jo kâ warretu arri tahda luhgschana, ko wairs ne tas wahjsch zilweks, bet ko tas gars tahs schelastibas pats luhdsahs, bes pallausischanas palikt? Un to drohschibu, ko ta swehta tizzibamums dohd samanna tad arri ta zilweka diwehfele itt labbi gan; tapehz arridsan muhsu Zehkabs no ta azzumirkli, kur tas luhgt mahzeja: „Taws prahts lai noteef“ — dabjuja spehku un drohschibu, kâ jauns lauma un ne drebbeja wairs eelsch nahwes behdahm, bet drohschi wiffam launumam, kas bija gaidams, pretti gahje.

Deewu luhgt ne fawejees
Kristigs zilweks, winsch taws Tehws,
Kas tem wajag, to winsch proht,
Un kas labs irr, labpraht dohd.

„Peefauz manni“ salka Deews,
„Behdu-lailâ, tad pateef“,
„Es tew glahbschu spehzi,
„Un tu manni slawesi.“ —

Rahdas dahrgas sweshtibas,
Tohp tew scheinan sohlitas.
Peefauz' Deewu luhgschanâ,
Winsch tew wiffur klastunnâ.

Kad winsch skunjas no tew greesch,
Kas to wahju sirdi speesch;
Slawe winnu preezigi,
Tizzi winnam stipraki! —

Padohm's semmeskohpejeem, kad teem fehklas sehjamas.

Tam laikam, kurrà mehs sehjam, irr arri-
dsan leels spehks pee labbibas uu stahdu audse-
schanas, un dauds reis irr tas spehks wehl lee-
laks, kà dasch to warretu dohmaht. Zik reis
tas jaw naw atrafts, ka kahds zilweks, kam
ar sawu kaiminu weenada ta semme, wee-
nads ireknum's teem laukeem un weenadà laikà
arridsan ta semme apstrahdata, bet kas tik 1 jeb
2 deenas febbaku jeb agraki fehflu isfehjis, taf
dauds labbakus, jeb atkal dauds slittakus aug-
lus irr redsejis, kà schis. Tadeht warr gan
woi par agri, jeb atkal par febbu feht. Ihstu
laiku ikreis notrahpiht, irr sawa gudriba un
sinnafehana; bet taf tas naw wifs tà doh-
mahts, kà waijag weenà noliftà deenà ihsti
pehz kalenderes ween feht, to nè, — bet wifs-
wairak derrigakas irr schihs eewehroschanas:

- 1) Wifswairak waijaga pee fehfehchanas us to
luhkoht, woi semme irr ihsti gattawa; tà-
pat arridsan ne waijaga semmei pa dauds
faufai, neds arri pa dauds flapjai buht,
un waijaga no wiffadahm sahlu-saknehm
buht skaidrai, sun fainneeks lai raugahs
us to, ka semme pehz' arfehchanas irr labbi
fagullejufees.
- 2) Wiffas fehklas, kas mihtstà, flapjà laikà
fehhtas, aug labbaki, kà tahdas, kas auf-
stà, faufà un wehjainà laikà irr isfehhtas.
Tahdàs deenàs, kur rihta-, seemeta- un
prettseemeta-wehjisch puhfch, naw labbi
kad sehj; jo tad gaisf irr faufas. Tur-
prettim wakkara- un pufsdeenas-wehjisch
irr tas labbakais wehjisch pee fehfehchanas,
jo tad gaisf ne ween miklis, bet arridsan
firts mehds buht.
- 3) Wifslabbaki wehl irr, kad fehklas wak-
karà isfehjam, par nakti tahm lauj laukà
wirfs semmes gulleht, lai raffa uskriht;
bet ohtrà rihtà tahs laikà jaeearr. Tahda
fehklas stahwefehana pee mihtsta un rah-
ma laikà irr dikti teizama; *) bet turprettim
irr atkal tas fehklai dikti skahdigs, kad

winna aukstà jeb salnas-laikà par nakti us
semmi paleek.

- 4) Dauds turr to dikti labbu effam, pilnà jeb au-
gofchà mehnesi feht; turprettim atkal dikti slit-
tu effam, kad wezzà mehnesi sehj. Sirnini tahdà
laikà fehti effoht tahrpoti un pazeeti u. t. j. pr.
Taggadejòs jaunakòs laikòs effoht Amerika-
neru un Spranzuschu dabbas-prahntneeki
(Naturforscher) arridsan isprohwejuschi, ka
teefham mehnesf pee stahdu un labbibas
augfehchanas dauds kò istaisoht.

E. F. S.

Awischu lassitaja fehfehlofehchanahs pehz sawa
zeenita un mihtota awischu-apgahdataja

W. Pantenius.

1.

Uf! muhsu draugs un galwineeks
Jaw kappà apgullis,
Pats wiffu gudrais fainneeks
No mums irr atstahjis.

2.

Gan winsch irr sawu dshwibu
Jaw beidhis jaunumà,
Taf smaggu nastu, gruhtibu
Scheit redsej's pilnibà.

3.

Wisch muhsu labbad pubhejees
Ur raksteem dandskahrtri,
Un daschas ruhpres usnehmees
Muhf' deht itt labprahtri.

4.

Tam bija wabroi derrigi,
Kas laikà runnati,
Gan bija zeeti, spehzigi,
Taf arri mihtligi.

5.

Muhf' wallodas ihstè pafinnejs
Schis arri bija jaw,
Uu minnas ruhpijs apkohpejs,
Kà zits tahds redsehts naw.

6.

Nu fehrdeenischi effam mehse,
Kam firdis behdigas;
Jo muhsu gabd'neeks, labbais Tehws,
Ne rakst' wairs mahzibas.

*) Gan irr labbi tà darriht; bet tad lai fehjejs arri zeeti fargahs, ka lectus laifs tam ne useetu un semme ne paliftu par daudf flapja.
virms fehkla cearta un noezjeta. Ar fehflu warr tà darriht p a s t a h w i g à faufà laikà. Aw. apg.

7.
Rà faulei — waff'ras lajina —
Wehl paleek noeihoht
La blahsma fahrtà krohuinà
Pee debbes atspihdoht,

8.
Là — jebfchu muhsu mihlais draugs
Zow nodufs kappinà —
Taf W i n n a w a h r d s, kas mums tahds jauks,
Wehl paliks peeminuà.

9.
Lo behrnu behrni atraddihš
Tais wezzàs awisēs,
Kas atminnehš, tas isstahstihš,
Rà preeksch mums darbojees.

10.
Nu duffeet tad Zuhš, mihlais draugs,
Geksch Deewa meeribas,
Lihds Jezus Kristus abra' fauks
Pee jaunās dšihwibas!

Schönberg no Gramsdēs.

Teefas fluddinaschanaž.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic.,
tohp no Dohbeles pagasta teefas zaur scho wiffi tee,
kam kahdas taisnas prassichanas buhtu pee tahs man-
tas ta nomirruscha Peterwaldes meschafarga Krummes
Kahrla Schlau, usaizinati, pee saudeschanas sawas
teefas diwi mehneschu starpà, un wišwehla lihds 12tu
November f. g., kas par to weenigu un isflehgšanas
terminu uoliktš, scheid peeteiktees. Dohbeles pagasta
teefa, tai 10tā September 1849. 3

(L. S.) Teefas wezzakajs Grandowsky.
(Nr. 517.) Teefas srihweris Raž.

Bruckenes pagasta teefa zaur scho usaižina tohs pee
schihš dšimtsmuischas peerakstitus brihwus arajus An-
dreij Drunowsky un Abdolp Dunkert dehl winnu pabr-
rakstichanas dewinu mehneschu starpà no appalschraf-
sitas deenas scheid peeteiktees, jo wehla ar winneem
pehž likkumeem kà ar wasankeem darrihs. Bruckenes
pagasta teefa, tai 30tā August-1849. 2

(Nr. 157.) Pagasta wezzakajs G. Schimming.
Pagasta teefas srihweris Schring.

Lee nepasihstami ihsti mantineeki ta schē nomirruscha
pee Kalwenes pagasta peerakstita neprezzeta Latweeta
Kristapa Kronberg, kas Suhres muischà par stallmeis-
teru deenejis un lohti mas mantas atshahjis, — tohp
no Suhres pagasta teefas zaur scho usaižinati un preef-
schà faukti, sawas pareisi apleezinatās mellešchanas
un prassichanas lihds to 26to November f. g. schē pee-
meldeht un sawu mantibu sanemt. Suhres pagasta
teefa, tai 27tā August 1849. 2

(L. S.) +++ J. Walter, pagasta wezz.
E. Hagenfeld, teefas srihweris.

Krohna Umburgas pagasta teefa zaur scho usaižina
wiffus tohs, kam kahdas taisnas parradu prassichanas
buhtu pee ta nomirruscha nohmneeka Zahna Jakobsohn
no tahs pee Umburgas preefchirtas Jeemaldu muischas
Smeddu mahjam, tai 10tā November f. g., kas par
to wernigu un isflehgšanas terminu noliktš, sawas
prassichanas ar derrigahm peerahdichanahm scheidan
peedoht, jo wehla neweenu wairs ne klaušihš. Krohna
Umburgas pagasta teefa, tai 5tā September 1849. 3

(Nr. 790.) Gutmann, teefas wezzakajs.
Brunowški, teefas srihweris.

Zitta fluddinaschana.

*****
Zaur scho es wiffieem sinnamu darru, ka es ar
scho deenu sawu

Tabakas un Zigarru Pabrihki

Benjamina Schmechmannā lunga nammā, Kattolu
eelā, esaw atdarrijis un apsohlohs ikkatru, kas pee
mannim tabaku woi zigarras gribb pirkt, pehž pa-
tikšchanas apdeneht.

Jelgamā, tai 6tā September 1849. 2

E. J. Ueffche.

Sinna par jaunu grabmatu.

Rihgā Kattolu basnižas nammā pee Latweeschu drau-
des mahžitaja irr dabujami:

Spreddiki us wiffahm gadda swehtdeenahm un swehtku
deenahm, ko Rihgas Kattolu basnižā fluddinajis,
un taggad, wiffieem Latweeschu Kattoleem par gar-
rigu labbumu, lizzis drikkht Simforianus
Mieleško, swehta Dominihla eestahdichanas
Preeferis un Rihgas Kattolu basnižas mahžitajis. 3

Kassa safeeta bes wakla 1 rub. 50 kop. f.

Brihw drikkht.

No juhmallas-gubernias augstas waldichanas puffed: Gofrath de la Croix.

No. 297.